

Onbeschreven dubbele mijt voor Vlaanderen van Margaretha van Male, weduwe [1404-1405]

Samenvatting – Beschrijving van een onbeschreven dubbele mijt met schild van Margaretha van Male, gravin van Vlaanderen, uitgegeven in 1404-1405 na het overlijden van Filips de Stoute. Munt in biljoen die het prototype van het schild van haar echtgenoot imiteert.

Vz/ ✕ MAHERI : DVCIA • BVRG met de letters V en R samengevoegd
 Gevierendeeld schild met de wapens van oud en nieuw Bourgondië
 Kz/ ✕ МОНЕТА • ВІАИДИС met afgeronde M en gespiegelde N
 Gevoet kruis

Massa: 0,92 g – diameter: 20 mm – as: 3 h

Margaretha van Male, ook Margaretha van Dampierre genoemd, werd geboren op 13 april 1350 en overleed op 16 (of 21) maart 1405. Zij was tweemaal hertogin van Bourgondië, en *suo jure*, veronderstelde erfgename van Vlaanderen, Nevers, Rethel, Brabant, Limburg, Artesië en Bourgondië¹.

Zij was de dochter van Lodewijk van Male [1330-1384]² en Margaretha van Brabant [1323-1380]. In een eerste huwelijk, op 7-jarige leeftijd, huwde ze met Philips van Rouvres van wie ze weduwe werd in 1361 op 11-jarige leeftijd. In een tweede huwelijk, in 1369 op 19-jarige leeftijd, huwde ze met Filips de Stoute, hertog van Bourgondië. Bij het overlijden van haar vader Lodewijk van Male, was zij de erfgename [1384] van de graafschappen Bourgondië, Artesië, Vlaanderen, Rethel en Nevers.

Bij het overlijden van Filips de Stoute, op 27 april 1404, werd ze gouvernante van Vlaanderen. Minder dan een jaar later, op 20 maart 1405, volgde ze haar echtgenoot in het graf. Gedurende deze korte tijdspanne bleef Margaretha van Male munten slaan van het type in de naam van Filips de Stoute maar ook in eigen naam.

Het prototype van Filips de Stoute

Vlaanderen – Dubbele mijt – Filips de Stoute

Vz/ ✕ PHILIPP • DVX • BVRG'

Gevierendeeld schild met de wapens van oud en nieuw Bourgondië

Kz/ ✕ МОНЕТА • FLANDRES

Gevoet kruis

Brugge, Gent, Mechelen [1388] – 1,25 g – 19 mm

DdP.VIII/21 – De Mey 273 – Vanhoudt Atlas G.2638 – Bd.2245

Variante DdP.VIII/3 met Vz/ ✕ МОНЕТА FLANDES of DdP.VIII/8 met FLANDRIE

¹ https://nl.wikipedia.org/wiki/Margaretha_van_Male

² Hertog van Vlaanderen, Artesië, Bourgondië, Rethel en Nevers.

De zegels van Margaretha van Male, gravin van Vlaanderen

Ovaal zegel
met MARGORETE

Tweede zegel
met MARGUERITE

De dubbele mijt van Margaretha van Male

Dit monetair type is een nogal slaafse voortzetting van dat van Filips de Stoute. Het behoudt de algemene indeling van de compositie evenals de spelling. Er zijn veel parallellen, maar bij nader onderzoek zijn er ook veel verschillen te ontdekken.

Gemeenschappelijke kenmerken:

- Beiden gebruiken de afgeronde letter M; de letter V voor de U; de gotische A zonder dwarsbalk.

De verschillen:

- Er is een opmerkelijk verschil in de gravure van het schild. Bij Margaretha bevinden de achtbare delen van de kwartieren van het oude Bourgondië zich in bars (//) terwijl bij Filips de Stoute ze in strepen zijn (\\). Het schild van Margaretha is groter en minder smal. Dit is mogelijk van de hand van een andere, minder ervaren graveur.
- Bij Filips zijn de stempels altijd van goede kwaliteit, terwijl ze bij Margaretha soms versleten of beschadigd zijn. Zo wordt de letter L op de keerzijde, die moet verschijnen in de vorm van een L met een laatste verticaal aanhangsel, in het geval van Margaretha een soort N waarvan het dwarssegment nauwelijks waarneembaar is.
- Ten slotte, terwijl de legende van de voorzijde met de adellijke titel voor Philips gemakkelijk te graveren was, gezien er weinig letters in te voegen waren; was het anderzijds problematisch met Margaretha aangezien haar voornaam niet alleen veel langer was, maar ook haar titel van gravin. De graveur was daarom verplicht afkortingen te gebruiken. Dus als Margaretha lange familienamen gebruikte voor haar zegels, moest op de munten een afkorting zoals MAHERI (voor MAR [GV] ERI) gebruikt worden, die moeilijk te lezen is. Het is hetzelfde voor de titel DVCISSA, afgekort tot DVCIA.
- Er is een spelfout op de keerzijde met BIAIDNS voor FLANDNS (defecte stempels).

Het gaat hier dus over een bijkomend Vlaams munttype dat past in de tijdspanne die is opengelaten tussen de dood van Filips de Stoute en het bewind van Jan zonder Vrees. Het zou daarom niet verbazen als we in de toekomst nog andere munten vinden die op naam van Margaretha zijn geslagen.

J.L. Dengis (vertaling uit het Frans door Leopold Verbist)

Dit artikel werd gepubliceerd in Muntklapper 111, juli-augustus-september 2021.